

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (*lennon-
johtajan lupakirjadirektiivi*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 12 päivänä heinäkuuta 2004 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhteisön lennonjohtajan lupakirjasta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2004

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Vanhempi hallitussihteeri Rita Linna

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI YHTEISÖN LENNONJOHTAJAN LUPAKIRJASTA**1. Ehdotus ja sen tavoitteet**

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 12 päivänä heinäkuuta 2004 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhteisön lennonjohtajan lupakirjasta (KOM (2004) 473 lopullinen, 2004/0146 (COD), 12.7.2004).

Asetusehdotuksen oikeusperusta on EY:n perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohta. Ehdotus käsitellään 251 artiklan mukaisesti yhteispäätösmenettelyssä.

Ehdotuksen tavoitteena on lennonvarmistustoiminnan turvallisuuden lisääminen, lennonjohtajien pätevyysvaatimusten yhtenäistäminen ja lennonjohtajien Euroopan laajuisen liikkuvuuden lisääminen. Koulutuspalveluiden lupajärjestelmän tavoitteena on huomion kiinnittäminen koulutuksen laatuun ja palveluntarjoajien tasapuolisiin toimintaedellytyksiin.

Ehdotus on osa yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan järjestämiseen liittyvää yhteisön asetuspakettia, johon kuuluvat puiteasetus ((EY) N:o 549/2004), palveluntarjonta-asetus ((EY) N:o 550/2004), ilmatila-asetus ((EY) N:o 551/2004) ja yhteentoimivuusasetus ((EY) N:o 552/2004) sekä valmisteilla olevat täytäntöönpanoasetukset.

2. Ehdotuksen sisältö

Ehdotus liittyy yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan järjestämistä koskeviin yhteisön asetuksiin. Ehdotuksen tavoitteena on lennonvarmistustoiminnan turvallisuuden lisääminen, lennonjohtajien pätevyysvaatimusten yhtenäistäminen ja lennonjohtajien Euroopan laajuisen liikkuvuuden lisääminen. Ehdotuksen mukaisten lupakirjojen käyttöön ottaminen edistää ylikansallisten toiminnallisten ilmatilan lohkojen perustamista. Koulutuspalveluiden tarjoamisen lupajärjestelmän

käyttöön ottamisen tavoitteena on kiinnittää huomiota koulutuksen laatuun ja koulutuspalveluiden tarjoajien tasapuolisiin toimintaedellytyksiin.

Ehdotuksen lupakirjoja koskevien vaatimusten taustalla ovat jäsenvaltioiden jo nyt soveltamat kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ICAO:n (Chicagon yleissopimuksen) liitteen 1 mukaiset vaatimukset ja Euroopan lennonvarmistusjärjestö Eurocontrolin ESARR5 (Eurocontrol Safety Regulatory Requirement 5, ATM Services' Personnel) mukaiset turvallisuusvaatimukset sekä niiden tueksi laadittu ohjeaineisto. Koulutuspalvelujen tarjoamisen lupavaatimukset pohjautuvat yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan järjestämiseen liittyvän palveluntarjonta-asetuksen lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen lupajärjestelmää koskeviin määräyksiin, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan. ESARR5 on tarkoitus vahvistaa tällä direktiivillä osaksi yhteisön oikeutta palveluntarjonta-asetuksen 4 artiklan velvoitteen mukaisesti.

Ehdotus yhtenäistäisi lennonjohtajien pätevyysvaatimukset ja ammatin harjoittamisen edellytykset. Direktiiviä sovellettaisiin myös lennonjohtajaoppilaisiin. Lupakirja tulisi myöntää kaikille pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle. Päteviksi katsotaan henkilöt, jotka täyttävät asetetut vaatimukset tietojen, taitojen, kokemuksen, kielitaidon ja lääketieteelliseen kelpoisuuden suhteen.

Lennonjohtajaoppilaalta edellytetään pohjakoulutusvaatimuksena vähintään keskiasteen tai yliopisto-opintoihin oikeuttavaa koulutusta. Lennonjohtajalta edellytetään lisäksi 21 vuoden ikää. Lupakirjan haltijalla tulee olla voimassa oleva European Class 3 Medical Certification for Air Traffic Controllers – vaatimusten mukainen lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

Lupakirjan hakijoilta edellytetään ICAO:n

luokitusasteikon operatiivisen tason 4 mukaista englannin kielen taitoa. Paikallisen kielen kielitaitovaatimus ei saa olla korkeampi kuin englannin kielessä edellytetty taso 4. Kielitaitoa koskeva merkintä liitetään lupakirjaan.

Lupakirja sinänsä ei oikeuta lennonjohtopalvelun antamiseen. Lupakirjaan täytyy liittyä yksi tai useampia kelpuutuksia ja merkintöjä, jotka osoittavat pätevyyden tietyssä lennonjohtopalvelulajissa, tietyn laitteen käyttämisessä, tietyssä lennonjohtoyksikössä tai –työpisteessä toimimiseen tai työpaikkako uluttajana toimimiseen. Ehdotuksessa asetetaan kelpuutusten ja merkintöjen voimassaoloajat sekä ehdot niiden voimassaolon jatkamiseksi.

Ehdotuksen mukaan lennonjohtajien kouluttamisesta tulee luvanvaraista toimintaa. Lupajärjestelmä koskee sekä oppilaitoksia että lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien antamaa pakollista työpaikkakoulutusta. Ehdotus sisältää lupajärjestelmän perusteet, lupavaatimukset ja –ehdot.

Jäsenvaltion tulee tunnustaa vastavuoroisesti toisen jäsenvaltion kansallisen valvontaviranomaisen direktiiviehdotuksen ehtojen mukaisesti myöntämä lupakirja ja koulutuspalvelujen tarjoamiseen myöntämä lupa.

Jäsenvaltioiden tulee nimetä kansallinen valvontaviranomainen, joka myöntää lupakirjat ja valvoo niiden ehtojen noudattamista sekä myöntää luvat koulutuspalvelujen tarjoajille. Kansallista valvontaviranomaista koskevat määräykset ovat vastaavat kuin yhteiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyvässä puiteasetuksessa ja palveluntarjoajasetuksessa.

3. Ehdotuksen käsittely EU:ssa

Ehdotuksen käsittely alkoi neuvoston työryhmässä syyskuussa. Puheenjohtajamaan tavoitteena on yhteisen kannan hyväksyminen joulukuussa 2004.

4. Lainsäädännön alaan kuuluvat asiat

Lennonjohtajien lupakirjajärjestelmän perusteista, koulutuspalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuudesta ja vastavuoroisesta tunnus-

tamisesta säätäminen kuuluvat lainsäädännön alaan. Mahdollisesti tarvittavat säännökset sisällytettäisiin ilmailulakiin (281/1995).

5. Taloudelliset vaikutukset

Suomessa lennonjohtajilta edellytetään jo nyt Eurocontrolin ESARR5-vaatimusten mukaista lupakirjaa, joten ehdotuksen mukaisten lupakirjojen käyttöön ottamisesta ei aiheudu merkittäviä lisäkustannuksia lupakirjan haltijoille. Lennonjohtajan lupakirja ja koulutuspalveluiden tarjoamisen edellyttämä lupa ovat hakijalle maksullisia.

Ehdotuksen edellyttämistä kansallisen valvontaviranomaisen tehtävistä ja lennonjohtajien koulutuspalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuudesta saattaa aiheutua ilmailuviranomaiselle jonkin verran kustannuksia. Tarkempia arvioita taloudellisista vaikutuksista ei voida esittää ehdotuksen tässä käsittelyvaiheessa.

6. Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee direktiiviehdotuksen tavoitetta edistää lennonvarmistustoiminnan turvallisuutta ja lennonjohtajien pätevyysvaatimusten yhtenäistämistä. Valtioneuvosto pitää ehdotusta olennaisena osana yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan järjestämistä ja siihen liittyvien yhteisön asetusten kokonaisuutta.

Suomessa sovelletaan jo nyt ICAO:n liitteen 1 mukaisia vaatimuksia sekä Eurocontrolin ESARR5 mukaisia turvallisuusvaatimuksia, joten valtioneuvosto kannattaa niiden täysimääräistä hyödyntämistä direktiiviehdotuksessa. ESARR5 tulisi implementoida tällä direktiivillä osaksi yhteisön lainsäädäntöä mahdollisimman selkeällä ja kattavalla tavalla palveluntarjoajasetuksen 4 artiklan velvoitteen mukaisesti.

Valtioneuvosto hyväksyy ehdotuksen mukaisen lennonjohtajaoppilaan pohjakoulutusvaatimuksen eli keskiasteen tai yliopisto-opintoihin johtavan koulutuksen. Suomessa edellytetään nyt ylioppilastutkintoa tai vastaavaa koulutusta. Valtioneuvosto pitää vaatimustasoa sopivana ja pyrkii soveltamaan sitä myös vastaisuudessa.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen mukaista

lennonjohtajan alaikäraja sopivana. Ehdotuksessa ei oteta kantaa lennonjohtajan yläikärajaan. Valtioneuvosto ottaa tarvittaessa kantaa ikärajoihin direktiiviehdotuksen käsittelyn kuluessa Suomen nykyisin noudatettaman käytännön pohjalta ja turvallisuusvaatimukset huomioon ottaen.

Englannin kielen ja paikallisen kielen kielitaitovaatimusten osalta valtioneuvosto voi hyväksyä englannin kielen tason 4 edellyttämisen lennonjohtajilta. Paikallisen kielen tason 4 edellyttämistä valtioneuvosto pitää ensisijaisesti turvallisuussyistä vähimmäisvaatimuksena.

Lääketieteellinen kelpoisuuden osalta valtioneuvosto voi hyväksyä European Class 3 Medical Certification for Air Traffic Controllers –vaatimusten mukaisen lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen edellyttämisen. Ehdotuksen lääketieteellisiin kelpoisuusvaatimuksiin liittyviä kohtia tulee kuitenkin selvittää

muun muassa lupakirjan peruuttamisen ja psykoaktiivisten aineiden käytön valvonnan osalta.

Valtioneuvosto voi hyväksyä koulutuspalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuuden periaatteen. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan lupajärjestelmää ei ole kuitenkaan välttämätöntä rakentaa direktiivin tavoitteisiin nähden liian raskaaksi ja yksityiskohtaiseksi. Osa vaatimuksista tulisi voida asettaa tarpeen mukaan kansallisella tasolla.

Valtioneuvosto pitää lupakirjojen ja koulutuspalvelujen tarjoamiseen oikeuttavien lupien vastavuoroista tunnustamista yhtenä direktiivin olennaisimmista määräyksistä. Suomi hyväksyy tämän periaatteen. Suomi katsoo kuitenkin, että vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyviä kohtia tulisi selkeyttää erityisesti lupakirjan kelpuutuksiin liittyvien merkintöjen osalta.